Kirjallinen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 22.3.2024 asiasta HE 2/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnon antaja: Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, hallintojohtaja Petja Harakka, petja.harakka@keusote.fi

Lausunto

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallintovaliokunnalle. Uudet hyvinvointialueet ovat olleet täydessä toiminnassa 1.1.2023 lukien eli yli vuoden ajan. Käsillä on otollinen aika tarkastella kulunutta vuotta ja arvioida sen perusteella tarpeelliseksi katsottuja muutoksia hyvinvointialueita koskevaan lainsäädäntöön.

Hyvinvointialueen näkökulmasta valtion ohjaus hyvinvointialueiden suuntaan on kuluneen vuoden aikana näyttänyt hajanaiselta ja aiheuttanut epätietoisuutta, koska ohjaajina on ollut useita eri ministeriöitä, joiden tavoitteet ovat vaikuttaneet osin ristiriitaisilta. Toisaalta lainsäädännöllä on asetettu hyvinvointialueille lisää velvoitteita esim. hoitotakuun tiukentumisen muodossa ja toisaalta on asetettu tiukkoja säästötavoitteita kulujen hillitsemiseksi. Hyvinvointialueet ovat niin ikään mukana useissa neuvottelukunnissa ja vuosittaisissa neuvotteluissa ministeriöiden kanssa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue pitää ensinnäkin hyvänä esityksen tavoitteita yhtenäistää ja selkeyttää hyvinvointialueiden valtion ohjausta. Tällä voidaan parhaimmillaan tukea yhdenvertaisten ja laadukkaiden palveluiden toteutumista hyvinvointialueilla sekä hillitä kustannusten nousua ja edistää kustannusvaikuttavuutta. Kiinnitämme huomiota siihen, että mikäli ohjaus keskitetään ehdotetulla tavalla Valtiovarainministeriölle, on syytä huolehtia siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tasapuolinen kehittäminen sekä finanssipoliittiset tavoitteet ovat tasapainossa keskenään. Hyvinvointialueilla on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista järjestämisvastuu ja lakisääteiset palvelut on järjestettävä rahoituksesta riippumatta.

Hyvinvointialueille asetettavien valtakunnallisten tavoitteiden sääntelyä on tarkoituksenmukaista yhtenäistää esitetyllä tavalla, tämä selkeyttää ja johdonmukaistaa tavoitteiden asetantaa.

Ehdotetut muutokset olemassa oleviin neuvottelukuntiin ja niiden yhdistäminen hyvinvointialueneuvottelukunnaksi on kannatettava ehdotus, koska hyvinvointialueiden resurssit ovat rajalliset ja ehdotettu muutos antaa mahdollisuuden poistaa päällekkäisyyksiä ja kohdistaa rajalliset resurssit optimaalisella tavalla. Näin puretaan osaltaan hyvinvointialueisiin kohdistuvaa hallinnollista painetta. Valtakunnallisella tasolla muutos voi parantaa ohjauksen yhdenmukaisuutta. On hyvä, jos neuvottelukunnan alle on mahdollista perustaa asioihin yksityiskohtaisemmin paneutuvia ja valmistelevia jaostoja.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

Petja Harakka

hallintojohtaja, VT